

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Constitutiones Variorum Pontificum in præcedentibus Editionibus
desideratas, summoque studio hinc inde conquisitas complectens

Luxemburgi, 1741

2. Inter Principes &c. Confirmat Transactionem Quedlinburgi per Albertum Cardinalem Moguntinum inter Ericum, & Henricum Junioem, Duces Brunsvicensium, & Capitulum Cathedrale, Ecclesias, Nobilitatem ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74514](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74514)

illis partibus, generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus litteras impetraverint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & Decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quas quidem Litteras, & Processus habitos per eosdem, & inde sequuta quæcumque, ad loca, & Monachales portiones, nec non Officia suppressa hujusmodi, volumus non extendi, sed nullum per hoc eis quoad affectu locorum, vel Beneficiorum aliorum præjudicium generari, seu si aliquibus, communiter vel divisim, à dicta sit Sede indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, Indulgentiis, & Litteris Apostolicis generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenorem existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumcumque totis tenoribus, de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostræ suppressionis, extinctionis, innovationis, reductionis, erectionis, institutionis, applicationis, appropriationis, absolutionis, liberationis, statuti, ordinationis, concessionis, indulti, dispensationis, abolitionis, derogationis, mandati, & voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire.

Si quis autem hoc attentare præsumserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ MDXXXVI. nono Calendæ Augusti, Pontificatus nostri anno secundo.

II.
Ex Cod.
Dipl. Leib-
nicii Tom.
II. Mant.
pag. 229.

Confirmat Transactionem Quedlinburgi per Albertum Cardinalem Moguntinum inter Ericum, & Henricum Juniorem, Duces Brunsvicensium, & Capitulum Cathedralis, Ecclesias, Nobilitatem Provincie, urbemque Hildensemensem in vigilia ascensionis 1523. factam, quæ pars temporalitatis Episcopatus in Duces transfertur: anno 1537.

PAULUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Inter Principes & alios Fideles quoslibet, præsertim quarum Fides, & devotio in Nostro, & Apostolicæ Sedis conspectu continuè refulget, pacem, & concordiam vigere, & augeri, sinceris desiderantes affectibus; illa, quæ propterea proinde gesta, & ordinata comperimus, ut firmitus illabata serventur, libenter cum à Nobis petitur, nostræ approbationis munimine solidamus; Sanè pro parte dilectorum Filiorum Nobilium Virorum, *Erici, & Henrici, Ducum Brunsvicensium, & Luneburgensium, Nobis nuper exhibita petitio* continebat, quòd aliàs cum inter ipsos Ericum, & Henricum, Duces ex una, & dilectos Filios, Seniores Decanum, & Capitulum, ac *Clerum* & Ecclesiasticos Civitatis Hildensemensis, (quibus Carthusiense, & Soltze Monasteriorum, nec non Montis Sancti Mauriti propè, & extra muros Hildensemenses personæ additæ, adjunctæ, & inclusæ sunt, *& Militares*) quotquot usque in diem Concordiæ infrascriptæ apud ipsos manserunt) nec non *Communitatem Civitatis Hildensemensis* ex altera partibus, lites, differentiæ, contentiones, Controversiæ, & Bella orta fuissent, tandem dilectus Filius noster Albertus, tituli S. Petri ad Vincula

Presbyter *Cardinalis*, qui Magdeburgensi, & Moguntinensi Ecclesiis, ex Concessione, & dispensatione Apostolicâ præesse dignoscitur, ac Ecclesiæ *Halberstadensis perpetuus Administrator in Spiritu- alibus, & Temporalibus per Sedem Apostolicam deputatus*, nec non Germaniæ Primas, & Sacri Romani Imperii Archicancellarius per Germaniam, Princeps Elector Marggravius Brandeburgensis, Stettinensis, Pomeraniæ, Castubiorum, Slavorum Dux &c. Burggravius Nürimbergensis, & Prussiae Princeps existit; ac dilectus Filius Nobilis Vir *Georgius Dux Saxonie*, Landgravius Turingiæ, & Marchio Misniæ, sese pro concordia inter prædictas Partes interponentes, Partes ipsas in Amicitia super dictis differentiis, controversiis, contentionibus, & Bellis composuerunt, & in primis ordinarunt, seu convenerunt: Quòd dilectus Filius Nobilis Vir *Wilhelmus Dux Brunsvicensis & Luneburgensis*, alique in Bello ab utraque Parte, seu hinc inde Capti, liberè, & sine ære relaxari, & Feriâ sextâ mane hora nona post Diem Concordiæ, quæ in Oppido Quedlinburgensi, Halberstadensis Diocesis, Anno Domini Millesimo Quingentesimo vigesimo tertio celebrata extitit, Vigiliâ Ascensionis Domini immediatè sequentis, in Hohen-Egelsen, sub antiqua, & solita Cautione Ufsehde nuncupata, pristinae libertati restitui, & pro opportunitate dilecti Filii *Burchardi Salder*, à Venerabili Fratre Nostro Episcopo Hildensemensi litteræ quietatoriæ, seu liberatoriæ Principum Brunsvicensium manumissis tradi deberent, ac quòd omnes exactiones, militaribus, Burgensibus, seu Rusticis impostis & solutæ, penitus remissa esse, & censi deberent; quodque *Civitas ipsa Hildensemensis sub tuitione, defensione, & protectione ipsius Henrici Ducis*, cum omnibus gratiis, & libertatibus, ac Privilegiis manere, seque cum eodem Duce, super tuitione, & defensione præstanda, & retardatis præstitæ defensionis concordare deberent. Quòd Ensis ipsius Ducis Erici ei reddi, & restitui deberet die, & hora prædictis; ac quòd Castra Sturwald, Pein, cum suis Pertinentiis Ecclesiæ Hildensemensis, pacificè sine aliqua facti attemptatione, & Castrum Marienburg in eo statu, quo erat, manere deberent. Quodque ex Civitate Hildensemensi, & prædictis Castris Sturwald, Pein, & Marienburg eidem Episcopo Hildensemensi, aut ejus Successoribus Episcopis Hildensemensibus, aut ipsorum Amicis, seu *Amicatis (vel ligatis)* nec alicui alteri præmissorum occasione, contra Duces Brunsvicensis, seu in ipsorum, vel eorum subditorum præjudicium, aut damnum non præstaretur fomentum, receptaculum, auxilium, Consilium, aut servitium aliquod, aut aliquid de facto attemptaretur, & quòd à Principibus, & à Ducibus Brunsvicensibus, & eorum Principibus, & Dominiis, contra Hildensemenses prædictos, è contrario pari modo observari deberet; & si quæ in futurum orientur inter prædictas Partes differentiæ, illæ, non per viam facti, sed secundum communem Ordinationem Imperialem terminari deberent; Quodque Duces Brunsvicensis *omnia Castra, Civitates, Oppida, Villas, Monasteria, & Monasteriorum curias, quæ sita, ac pacta, nec non quæ sita, ac pacta sibi habere*, retinere, neque super his à præfatis Capitulo, & Civitate Hildensemensi, ac eorum Successoribus per viam facti, seu de facto molestari deberent, Imperatoriæ Majestatis, ac à Ducibus Brunsvicensibus Decreto, executorialibus Mandatis, omnibusque aliis à Cæsarea Majestate emanatis, mansuris semper salvis. Quodque ipsis militaribus eorum Feuda, seu hereditaria, aut sub reemptione prius habita, & quæ sita bona à Ducibus Brunsvicensibus, ad petitionem prædictorum *Principum tractatorum* (id est, Mediatorum) & ipsorum intuitu relinqui; ipsi militares Feuda, quæ prius ab Episcopo Hildensemense eatenus tenuerant, & his quæ ipsis ex Castris Jure obligationis descripta erant exceptis, &

præfer-

praesertim quae ex oppido Alfeld, sub districtu Castris Vitzemburg & Saltza, sub districtu Castris Laufenstein ex Langenhagen, sub districtu Castris Kalenberg; Henningh Raufchenplaten, jure obligationis descripta erant, super quibus Feria tertia post Festum S. Bartholomaei tractaretur in Oppido Quedlinburg, & Ducem Brunsvicenses praedictis Principibus Tractatoribus instantibus conferunt, secum militantibus, qui in Diocesi, seu proprietate Hildenshemensi Castra sub reemptione habuerant, & apud Diocesim Hildenshemensem in Bello manserunt, seu cum ipsorum militantium haeredibus, tamen ad eorundem Ducum Brunsvicensium beneplacitum, & sub possibili via, & modo concordatos feria tertia post Festum Sancti Bartholomaei. Hujusmodi ad quos tractatus ipsi Principes tractatores quilibet duos ex suis Consiliariis essent missuri; forentque ea spe Principes tractatores, ipsorum intuitu, & petitione pro militaribus facta, Principes Brunsvicenses facturos quae alias ipsi Ducem Brunsvicenses facere non cogitassent. Quodque Capitulo, & aliis Ecclesiasticis ambarum Civitatum Hildenshemensium, Chartusienfis, Dominis in Monte, in Marienrode, Hospitale Sancti Joannis, & Saltze prope Hildenshem sua Bona, quae ante Bellum hujusmodi feudali haereditario jure, aut sub reemptione habuerant, restitui, suisque consuetudinibus, libertatibus privilegiis, descriptionibus, Vefchenburg nuncupatis, & jure gaudere, & tuti deberent esse: similiter & eorum subditis observaretur; Et quantum ad Castrum Steinbrücke, Principes Brunsvicenses duos ex suis Consiliariis, & praefatum Capitulum Hildenshemense duos ex Canonicis Capitularibus mittere deberent, Principes Brunsvicenses gratiosos tractatus admiserunt, & quod ad hos tractatus ipsi Principes mittere deberent. Cum haeredibus Hans Berners, sicut cum aliis militaribus observari deberet. Et super his dicti Principes Brunsvicenses deberent, & vellent Bannum Imperiale, omnemque disgratiam Caesareae Majestatis amovere, & praesentem Concordiam ab ipsa Caesarea Majestate confirmari obtinere, ac quod per hanc concordiam Bella, disgratia, omnis controversia, & differentia ambarum partium amota, & amota, & praesertim quoad Civitates, & oppida, Braunschweig, Göttingen, Hannover, Northeim, Hammeln, aliasque Civitates, seu Oppida ipsorum Ducum Brunsvicensium, omnesque alios, qui Bellis, & Causis hujusmodi adhaeserant, ac Consilium, & auxilium praestiterant, vel suspecti erant habiti, composita, & concordata, compositae, & concordatae censerent, & esse; dictaque Partes hujusmodi Concordiam, ac omnes, & singulos articulos in ea contentos firmiter, bona fide, & virtute Juramenti observare, & tenere, Partes hinc inde dictis Principibus tractatoribus solemniter promiserunt praesentibus Consulibus & Proconsulibus, quos Civitates seu Oppida, Goslar, Magdeburg, & Eimbeck, ad tractatus dictos Concordiae hujusmodi assumpserunt, & adhibuerunt; In fidem & testimonium, Principes tractatores, ac Ericus, & Henricus Ducem Brunsvicenses, & Luneburgenses pro se, suisque Successoribus Concordiam hujusmodi sigillari fecerunt.

II. Et deinde Carissimus in Christo Filius Noster Carolus Quintus, Romanorum Imperator semper Augustus, Concordiam praedictam auctoritate sua Caesarea confirmavit, & approbavit, prout in litteris, seu instrumentis, aut Documentis publicis desuper confectis dicitur plenius contineri. Quare pro Parte Erici, & Henrici Ducum praedictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut Concordiae, compositioni, & conventioni hujusmodi, pro illius subsistentia firmiori, robor Apostolicae firmitatis adjicere, & alias in praemissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, quorum est ea quae sunt pacis & concordiae sinceris prosequi favoribus, & votivo effectui salubiter

demandare, Systematum, & Instrumentorum, seu Documentorum praedictorum veriores tenores, praesentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Concordiam, compositionem, conventionem, & promissiones, ac subsequendam confirmationem Caroli Imperatoris hujusmodi, cum Pactis, & Capitulis in eis contentis, nec non omnia alia illas concernentia in dictis litteris, & Instrumentis contenta, & inde secuta quaecumque, auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, & confirmamus, ac illis perpetuae firmitatis robor adjicimus, eaque in omnibus suis Capitulis plenum effectum sortiri, & inviolabiliter perpetuo per quamlibet ipsarum partium observari debere decernimus, suppletentes omnes & singulos Juris & facti defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem, decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attemptari. Quocirca Venerabili Fratri Nostro Episcopo Casertanensi, & Dilectis Filiis Sancti Blaxii intra, & Sancti Ciriaci in Monte prope & extra muros Oppidi Brunsvicensis, dictae Hildenshemensis Diocesis, Ecclesiarum Decanis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, praesentes litteras, & in eis contenta, ubi, quando opus fuerit, ac quoties pro parte Ducum Brunsvicensium super hoc fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficaciae defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra Concordiam, Compositionem, Conventionem, & Promissiones praedictas, juxta illum Approbationis, & Confirmationis hujusmodi tenorem inviolabiliter servari, Contradictores quoslibet, & Rebelles per Censuras, & poenas Ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio Brachii Saecularis, non obstantibus praemissis, ac quibuslibet Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non legibus Imperialibus, ac Ecclesiae Hildenshemensis, nec non Monasteriorum, & Civitatis praedictorum Juramento, Confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & Consuetudinibus, etiam municipalibus, nec non quibusvis privilegiis, & indulgentiis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, ac formis, ac cum quibusvis Clausulis, & Decretis concessis.

III. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & individua mentio habenda foret, tenores hujusmodi praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenariam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae Approbationis, Confirmationis, Adjectionis, Suppletionis, Decretorum, Mandati, & Derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praesumpserit, Indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, Milleesimo Quingentesimo, trigesimo septimo, Sextodecimo Kalendarum Januarii, Pontificatus Nostri, anno quarto.

Concessio facta Canonicis Genevensibus, è Civitate Genevensi expulsi, ut Officia divina celebrare possint in Ecclesia Anneciensi Fratrum Minorum de Observantia: anno 1539.

II.
Ex Arch.
Capituli
Genev.